

İSVİÇRE'NİN TARAFLI VE BARIŞA HİZMET ETMEYEN TUTUMU - 3

Selenay Erva YALÇIN

İsviçreli parlamento üyelerinin bir araya gelerek oluşturduğu ve ilk toplantısını 26 Mayıs'ta Bernde gerçekleştiren Karabağ İçin Barış Girişimi inisiyatifi, daha önceki yazılarımızda da belirtildiği gibi^[1], Azerbaycan-Ermenistan barış sürecini zedelemek, geciktirmek ve mümkünse engellemek amacıyla barış karşıtları tarafından ortaya çıkarılmış bir propaganda aracıdır. Hâlihazırda hassas olan ve somut adımlarla beraber dengelerin çok iyi korunmasını gerektiren barış süreci için, bölge ve taraf devletleri düşünmeden, yalnızca kendi radikal fikirlerini ön planda tutarak toplanan parlementerler ve kilise temsilcileri, 26 Mayıs'taki etkinlikte de barış karşıtı ve taraflı tutumlarını kamuoyuna bir kez daha göstermişlerdir.

İsviçre parlementerlerinin, zaten taraflar arasında çözülmüş ve artık bahse konu edilmeyen Karabağ meselesi için toplanması ve bu suretle kapanmış bir konuyu yeniden deşerek gündeme getirmesi, kuşkusuz eleştirilere neden olmuştur. Eleştirenler arasında Azerbaycanlı dini lider Allahşükür Paşazade de bulunmaktadır.

Paşinyanın Katolikos Karekin II ile bir süredir yaşadığı karşılıklı gerilimi takiben Paşazade, 26 Mayıs'taki etkinlikte Azerbaycanı asılsız etnik temizlik ve sahte yargılama iddialarıyla suçlayan parlementerlere destek veren, hatta organizasyonun büyük çoğunluğunu üstlenen Uluslararası Hristiyan Birliği (CSI) ve etkinlikte suçlamalar doğrultusunda konuşma yapan Karekin II'nin faaliyetlerini eleştiren bir mektup yazmıştır.^[2] Mektubun muhatabı, Apostolik Kilisesinin Ermenistan dâhilinde ve haricinde ruhani bir makam olmaktan çıkararak muhalefet cephesi haline gelmesine herhangi bir eleştiride bulunmayan, Bern toplantıları gibi din alet edilerek yapılan propagandalara herhangi bir yorum yapmayan, sessizliğini bozduğu zaman da taraflı bir tutum benimseyen Dünya Kiliseler Konseyidir.

Paşazade, Dünya Kiliseler Konseyine gönderdiği mektupta Apostolik Kilisesinin Ermenileri savaşa yönelik olarak kıskırttığını belirtmiştir. Ayrıca Dünya Kiliseler Konseyi'ni, Apostolik Kilisesi'nin kırılgan barış ortamını ihlal eden kıskırtıcı, intikamçı propagandasını desteklememeye çağrııyorum. İfadelerini kullanmıştır.^[3] Paşazadenin bu çağrısı, Bern toplantısının kısa bir özeti niteliğindedir. Gerçekten de Karekin II'nin beyanlarıyla devamlı olarak desteklediği ve Azerbaycanı hedef alan, hukuken temeli olmayan etnik temizlik iddialarıyla taraflar arasındaki ilişkiyi zedelemek amacı taşıyan açıklama ve toplantılar kırılgan süreci uluslararası alana taşımaktadır.^[4] Taraflar defaatele barış sürecinin uluslararası bir niteliği olmadığını ve iki devlet arasında ilerletilmesi gerektiğini

belirtmişlerdir. Taraf olmayan devletlerin ve diasporanın Apostolik Kilise ile iş birliği içinde bu sürece engel olmaya çalışması endişe uyandırıcıdır.

Karekin II ve Paşinyanın bir süredir devam eden sözlü tartışmaları ışığında meselenin din ve devlet işlerinin mutlak ayrılmışına gelmesi kaçınılmaz olmaktadır. Paşazadenin de altın çizdiği gibi Apostolik Kilise; ülke içinde nüfuzunu, uluslararası kamuoyunda ise dini varlığını kullanarak muhalefet için destek toplamaya ve barış sürecini baltalamaya çalışmaktadır. Uluslararası Kiliseler Konseyi de dâhil olmak üzere hiçbir Hristiyan birliği bu husustan rahatsız olmamaktadır. Perinçek davasında ifade özgürlüğü nasıl İsviçrenin göz ardı ettiği bir ilke olmuşsa şimdi de Karekin II'nin apaçık muhalefet rolü üstlenmesi ile ezip geçtiği din ve devlet işlerinin ayrılığı ilkesi (Ermenistan Anayasası m. 17/2)^[5] Batı ve Hristiyan birlikleri tarafından göz ardı edilmektedir.

Sonuç itibariyle, Paşazadenin rahatsızlık duyduğu, tarafları ve uluslararası kamuoyunu kıskırtma ve intikam alma amacı taşıdığını belirttiği Bern toplantısı ve Karekin II'nin beyanları esasında Hristiyan dünyası bakımından da rahatsızlık uyandırması gereken bir gelişmedir. Paşinyanın son zamanlarda üstünde durduğu Kilise ve Katolikos seçimi için kurulması teklif edilen eşgündüm konseyi mevzusu da önemini bu yolla bir kez daha göstermiş bulunmaktadır. Gittikçe dini vasfini kaybeden ve siyasi bir kimlik kazanan Apostolik Kilisesi; barış sürecinde engelleyici bir muhalefet etkeni olmaktan çökmeli ve dini kimliğine geri dönmelidir. Bu, hem hedeflenen modern Ermenistan için hem de taraflar arasındaki barış sürecinin selameti için günümüzde kritik önemi haizdir.

*Görsel: [Eurasianet](#)

[1] Selenay Erva Yalçın, İsviçrenin Taraflı ve Barışa Hizmet Etmeyen Tutumu □ 2AVİM, 28 Mayıs 2025, <https://avim.org.tr/tr/Yorum/ISVICRE-NIN-TARAFLI-VE-BARISA-HIZMET-ETMEYEN-TUTUMU-2>.

[2] Azerbaijans Muslim Leader Attacks Armenian Church as Pashinyan Ramps Up Campaign Against Catholicos, Asbarez, 11 Haziran 2025, <https://asbarez.com/azerbaijans-muslim-leader-attacks-armenian-church-as-pashinyan-ramps-up-campaign-against-catholicos/>.

[3] Azerbaijans Muslim Leader Attacks Armenian Church as Pashinyan Ramps Up Campaign Against Catholicos, Asbarez, 11 Haziran 2025.

[4] Swiss Lawmakers Promote Nagorno-Karabakh Peace Initiative, Swissinfo, 27 Mayıs 2025, <https://www.swissinfo.ch/eng/foreign-affairs/swiss-lawmakers-promote-nagorno-karabakh-peace-initiative/89416848>.

[5] Constitution of the Republic of Armenia, *The President of the Republic of Armenia*, Erişim Tarihi: 19 Haziran 2025, <https://www.president.am/en/constitution-2015/>.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: YALÇIN, Selenay Erva. 2025. "İSVİÇRE'NİN TARAFLI VE BARIŞA HİZMET ETMEYEN TUTUMU - 3." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 62. Haziran 20. Erişim Haziran 20, 2025. <https://avim.org.tr/tr/Yorum/ISVICRE-NIN-TARAFLI-VE-BARISA-HIZMET-ETMEYEN-TUTUMU-3>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır